

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Rector Academiæ Gryphiswaldensis Timotheus
Lütke­mann, S. S. Theol. D. Ejusque Professor Prim.
Universit. Pro-Cancellarius, Eccles. Per Pomer. Et Rug.
Superint.... Præses, Facult. Theol. H.T. Decanus, ...**

Lütke­mann, Timotheus

Gryphiswaldiæ, [MDCCXXXVI?]

VD18 13129716

urn:nbn:de:gbv:45:1-16518

27
RECTOR
ACADEMIÆ GRYPHISWALDENSIS
TIMOTHEUS LÜTKE-
MANN,

S. S. THEOL. D. EJUSDEMQUE PROFESSOR
PRIM. UNIVERSIT. PRO-CANCELLARIUS, EC-
CLES. PER POMER. ET RUG. SUPERINT.
GEN. REGII CONSIST. PRÆSES, FACULT.
THEOL. H. T. DECANUS,

AD

SACRA CHRISTI
SERVATORIS NA-
TALITIA

A

JACOBO MORIBUNDO
PRÆDICTA,

PIA, DEBITAQUE MENTE CONCELEBRANDA
CIVES ACADEMICOS

PERAMANTER, AC PATERNE INVITAT.

GRYPHISWALDIÆ,

EX OFFICINA CAROLI HOEPFNERI,
REG. ACAD. TYPOGR.

HÆC NOSTRA FESTIVITAS EST, CIVES!
HANC ALACRES totis animis concelebremus, Dei nimirum ad homines accessum, ut ad Deum proficiscamur, seu revertamur potius, abjectoque veteri homine, novum induamus, & quemadmodum in primo Adamo mortui sumus omnes, ita in altero ad immortalitatem revocati vivamus, cum Christo unâ nascentes, una cruci affixi, una sepulti, una resurgentes. (a) Hodie enim denuò nos confirmat, qui exterritos Bethlehemitarum Pastores confirmavit dudum, divinus genius: *Ne timete, inquit, en ego vobis ingentem nuntio letitiam, toti populo futuram, videlicet natum vobis esse servatorem*, qui est Christus Dominus, in oppido Davidis. (b) Quem ut illis tum in præsepi, lacerisque fasci-
(2 is,

(a) Verba sunt GREGOR. Theol. in Orat. 38. in Nativit: Christi. (b) Luc: II. II.

is, à BARLÆO & BOECLERO illustratis, monstravit inventum iri, ita nos in præsentia nasciturum quæremus in fasciculo Monumentorum Moſis & Vatum Divino afflatorum Spiritu. Exſurgat itaque nobis ex Hebræorum ultima antiquitate, & ſignum temporis Meſſiæ adventui à Deo Sapientiſſimo deſtinati oſtendat JACOBUS, conditor ille duodecim Tribuum Iſraëliticarum ac Parens oſtendet SCEPTRUM JUDÆ AUFFERENDUM. (c) Verba Principis Patrum cum vix quiſquam exactius ad mentem ipſius videatur Romano ſtylo expreſſiſſe GOTHOFREDO VALANDO, (d) ea ex ipſius translatione huc adſcribemus: *Non abſcedet Imperium à Juda, & Prætor è medio Civium ejus, donec venerit Conditor Pacis, & ejus imperium univerſale.* Quæ ut eſt nobiliſſima vaticinationum Geneſi Moſis, illa mundi Janua, Eccleſiæ fonte, & ſcaturigine totius Scripturæ (e) comprehenſarum una; ita in toto Codice Sacro nulla omnino habetur, cujus ſingulas partes adeò ſolicitent Judæi, (f) quorum patrocini-um miremini etiam his ſuſcipere auſum JOHANNEM CLERICUM, (g) nullum eſſe hujus Oraculi adverſus Judæos uſum pertendentem, cum Scep-trum Judæ non adimendum enunciet, *donec veniat ejus ſinis.* Sed cum abunde huic Viri in orbe Chriſtiano celeberrimi, inprimis SEBASTIANUS EDZARDUS, Eſdræ filius, ſatiſfecerit, (h) tum ex ipſis Hebræorum Doctõribus ABRABANEL (i)

(c) Gen. XLIX. 10. conf. Deut. XXXII. 7. (d) In Meditat: de Prætorè è medio civium Judaic. &c. Franckof. ad Viadr. 1686. (e) Vid: MICH: WALTHERVS Offic. Bibl. p. 478. (f) FRISCHM: Prodrom: Diſ: Jud: de Vatic: Jac: §. 23. (g) Comment: in Pentateuch: (h) In Diſſert: contra eum 20. 1697. edita.

(i) neminem sanæ mentis dubitare posse scribit, quod in illo moribundus senex de Messia agat, nec ullum patere effugium, quò minus ista interpretatio admittatur. Quem si respuere tamen volent, & commissi erroris accusare, audire certè necessum habebunt Translatorem Hierosolymitanum ONKELOSIUM & JONATHANEM, si hos antiquitus rectè æquipararunt Scriptoribus Divinis, tum quod doctrinam suam à vatis Zacharia, Haggæo, & Malachia dicerentur accepisse, tum quia tot ac tanta miracula essent facta, parturientibus Paraphrastis foetum suum Chaldaicum: (k) isti autem unanimi consensu omnes SCHILOH exponunt per Messiam. Cum primis autem hoc loco notandum, quòd JACOBUS paulò ante, quàm istam vaticinationem ediffereret, annunciaturum se dixerit Filiis suis, quæ ipsis eventura essent במחרית היום (l) quì ubique nominantur, intelligi dies Messiaë, observat Hebræorum Priscianus, DAVID KIMCHIUS, (m) aliique præter eum magnò consensu plures. Id autem patebit adhuc multò liquidius, si modò interiori cura pensitata fuerint singula verba, quibus admirandâ brevitate proponitur *Signum, Tribus, Locus, Tempus, & Persona* venturi Messiaë, (n) hicque ut *Pacificator* Prætori, ejusque generale Imperium, singulari Reipublicæ Judæorum opponitur. Occupavit hanc operam multis abhinc annis, præter innumeros alios HENRICUS REINBOTH Jenæ, item GOTHOFREDUS VALANDUS Frankofurti ad Viadrum, & JOBUS LUDOLFFUS, quem per-

)(3

stringit

(i) Comment: ad Gen: XLIX v. 1. (k) LEUSD: Phil: Hebr: Disput: XVI. p. 156. (l) v. 1. (m) Comment. ad Jes: II, 1. (n) WALTH. Exerc: Bibl: p. 52. seqq.

stringit WAGENSELIUS, diffusius MICHAËL WALTHERUS, (o) diffusissimè omnium peritissimus Hebrææ literaturæ, JACOBUS ALTINGIUS, libris quinque. (p) Fixum autem hic esse primum debet, & fundamenti locò statui, quod nominatim ad Tribum Judæ Vaticinationem istam suam referat JACOBUS, hæcque adeò singulariter, non alia, nec terra Judaica destinetur tali regimini, quod duraturum adhuc sit, cum venerit SCHILOH. Hujus sententiæ inter Christianos antiquissimus ferme Author est Origines, cui adstipulantur AUGUSTINUS, HIERONYMUS, THEODORETUS, ISIDORUS HISPALENSIS, BEDA, & recentiores plerique; è Pontificiis GALATINUS, LYRA, BARONIUS, & ex parte CORNELIUS à LAPIDE; è Reformatis PELICANUS, PAREUS; è nostratibus plurimi, ipse LUTHERUS, CHYTRÆUS, GESNERUS, RUNGIUS, HUTTERUS, CRAMERUS, HELVICUS, JACOBUS MARTINI, WALTHERUS, & quis recenseat omnes? Hallucinantur tamen in eo multi communiter, quando Sceptrum restringunt ad significatum Regni, quod Judæ perpetuum promitti, ad Messiæ adventum serie continuata, aut non nisi ad tempus interrupta permansurum, arbitrantur. Iis si HASMONÆOS objiciamus, à literis מלכא vexillo militari adversus ANTIOCHVM EPIPHANEM inscriptis, (q) etiam MACCABÆOS dictos, respondebunt cum Judæis, LYRA, TOSTATO, CARTHVSIANO, eos paternam quidem originem à Tribu Levi, maternam tamen à Juda traxisse, ex eaque duxisse Uxores. Sed ex Christi constat Genealogia, in distinguendis Tribubus ad Genus paternum,

(o) In Exercit: Bibl: (p) de SCHILO 1660. Ultraj: (q) Quibus vel ad Exod. XV. 3. respexerunt, vel hoc exprimere voluerunt: Quis sicut DEVS in Israël?

num respexisse olim, non ad maternum, & innotui-
vulgata juris Judaici Regula: *Familia Matris non vocatur*
Familia. Tum vice versa GENEBRARDVS ET BARONIVS
regerunt: Alii ad Judæ Tribum pertinere ajunt, quod
in ea habitarent, apud TORNIELLVM. (r) Verum hæc om-
nia effugia præclufit egregiè, illosque de Tribu Le-
vi fuiffe, probatum fatis dedit *WALTHERVS* sæpè laudatus,
(s) nam fanè Pater ipforum *MATHATIAS* Sacerdos fuit
ex familia, & vice Joarimi, feu Joaribi (t) uno postero-
rum Aaronis. (u) Quodfi concedere hoc fuerint coacti,
instabant porrò, Jus Regni tamen, & potestatem reti-
nuiffe Judam, secundum eamque Maccabæos propter
fortitudinem & ardorem pro populo Domini vindican-
do, Duces sibi præfeciffe. In exemplum advocarunt
Polonos, qui non censentur Sceptro carere, etiamfi re-
get exterus; at ratio longè diversa. Duces erant Mac-
cabæi, non Reges, non Cæsares, *ARISTOBVLVS* primus re-
sumsit Regis titulum; eligebantur non à sola Tribu Ju-
dæ, sed à toto populo Judaico. Et si ab illa etiam sola,
non tamen id responderet menti ac sententiæ *JACOBI*,
qui non iri ablatum Judæ Sceptrum prædicens, ipsam
Tribum officio implicat haut obscure, ipsam innuit Scep-
trum gesturam. Fausta enim ac prospera ei denunci-
at, ut ex collatione eorum patet, quæ antecedunt, &
consequuntur; At verò quæ felicitas, regnari ab alio?
Neque aliquid eidem tribuit, quod ipsi commune futu-
rum erat cum Benjaminitica, & Levitica Tribu. Po-
ruit interea Judaica Tribus habere omninò Sceptrum;
cum nullum haberet Regem, nec שבט tam augustis
circum-

(r) In Annal: ad a. m. 4018. n. 6. (s) p. 142. (t) 1. Macc; II. 1.
(u) 1. Paral: XXV. 7.

circumscribendum limitibus, ut solam Regiam dignitatem ambitu suo comprehendat. Esse Sacri Codicis voces tantâ nonnunquam amplitudine accipiendas, quantâ possunt, Regula est Interpretum, & sanè hanc nostram latius multò patere, ac universè quodvis imperium, quamvis potestatem atque Jurisdictionem significare passim, (x) Hebræorum Doctores diffiteri nequeunt. Josepho (y) teste, Archelaus non Rex, sed Ethnarcha tantum ab Augusto fuit constitutus, ne tamen Matthæus (z) vocabulum βασιλευς de eo adhibere dubitat, quod potestatem Regiæ similem exerceret. Jam de complemento vaticinationis, in Historia temporum Patriarchæ mortem infecutorum, quædam monenda occurrunt, prius verò Stirps Jacobi non sine insigni sapientiæ divinæ documento quadringentos circiter annos durissimo Jugo Ægyptiaco erat subiecta, ut in justum cresceret populum, quàm Judæ ἀρχὴν ἀξίωμα, sicut ab Eusebio Cæsariensi appellatur, (a) conspicuum fieri posset. Ubi autem ex istis Catastis duce Mose egrediuntur, terram sibi assignatam occupaturi Cananæam, Juda primus in castris ponendis vexillum figit, (b) primus signa movet, præeunte nube ignita, (c) primus non ductis fortibus suæ portionis cernit hæreditatem (d) auspice Josua. Quò mortuo ipsò Dei ore palam Dux belli declaratur, (e) primumque genti suæ Judicem dat Othonielem. Reliqui etsi ex aliis fuerint Tribubus, præter Abefanum, quem Hebræi putant esse Boasum, Ruthæ Mari-

-
- (x) 2. Sam: VII. 7. coll: 1. Paral: XVII. 6. Jes: XIV. 4.
 (y) Antiqv: Jud: Libr: XVII. 13. (z) C. II. 21.
 (a) Demonstrat: Libr: VIII. (b) Num. II. 3. (c) Num. X. 14.
 (d) Jos: XIV. (e) Jud: XX. 18.

Maritum, tamen non nisi extraordinariè Israëlitis sunt præfecti, nec præfuerunt annis adeò multis, nec sine interrupto illam dignitatis præstantiam in stirpem propagavere suam. Interim perpetua ista, & generalis honoris prærogativa penes Iudam mansit, ut hic princeps esset ac Dux totius populi, donec universum regimen ad eum devolveretur in Davide, qui annis regnavit solus quadraginta, Sceptrumque transmisit ad posteros per aliquot annorum centurias. Ab eo enim si computemus, cum Matthæo (f) unâ numerabimus serie Reges primum omnium Tribuum, dein à Roboamo Iudæ & Benjaminis, usque ad Iosifæ tertium Filium, Patrum Iojachimi, Zedechiam, qui, occupatâ à Nebucadnezare Hierosolyma, excoecatus Babylonem ducebatur. Neque tamen nobis quidquam obstat luctuosissima hæc Captivitas Babylonica, quò minus Iudæ asserere Sceptrum liceat, & vindicare ulterius. Iojachimo enim, in carcerem coniecto, successit Zedechias, qui Rem Iudæorum publicam, per undecim annos regiâ dignitate administravit, nec ille etiam perpetuò tristia egit tempora, septimò & trigesimo post ereptum Imperium anno Regiâ dignitati ab Evilmerodacho ita restituitur, ut principem inter omnes, qui Babylone erant, Reges locum obtineret. (g) Et quid de ipso Daniele Sanguine Regum Iudæ profeminato (h) dicemus, qui tempore Iojachimi, seu Eliakimi Babylonem fuit deductus? Certe *MEGALANDER LUTHERUS* (i) non procul habuit existimandi causas, regium nomen Dario, munus ac officium Danieli deberi, hunc si non verba tituli que
)()(*IA ni tout temp magni-*

(f) C. I. 6. seqq. (g) 2. Reg. XXV, 27 seqq. (h) Dan: I. 6
 (i) Præfat: in Dan:

magnifici, sed argumenta rerum ac documenta spectentur, omnibus Abrahami nosteris, hunc ipsi Iosepho, Davidi, Salomoni imperii amplitudine præcelluisse; duplici nomine quasi Cæsarem, quippe Principem Chaldaeorum & Persarum, Quomodo autem solutâ captivitate Babylonica & successu temporis hoc *Judæ Sceptrum*, quô de moribundus Patriarcha tam egregie prædixit, à familia Davidis Salomonæa ad Nathaniticam translatum, quamdiu vis illius Sceptri conservata, ex justissimo tandem Iudicio imminuta paulatim, & denique ablata prorsus ac ademta, id uberius ampliusque proseguere, pagellarum interdunt angustia, unum tamen adhuc superest quod silentiô non prætermittendum esse censemus. Annus tandem incidebat Iudaicæ genti maximè fatalis, septuagesimus Dionysianus, quô Urbs Hierosolymitana à T. Flav. *Vespasiano* expugnata, temploque exusto eodem ipso mense & die, quo Salomoneum Iussu Nebucadnezaris fuerat incensum, illa & Imperium & Rempublicam amisit. Quis jam non videt, præteruisse tum omnino τὸ πλήρωμα τῆς χερός, (k) & circumspiciendum fuisse oriundum ex Iuda Schilo, omnibus Iudæ & Ducibus & Iudicibus & Regibus & Magnatibus præstantiorem? Hic enim Tribum, ex tenebris revocatam, illustraturus sua Divinitate, facturusque erat verè *Φυλὴν βασιλικὴν* ut est apud Eusebium, eoque accessurus prius, quam Sceptrum penitus auferretur. Viderunt ipsi Iudæi, & cursitantes in Templo clamaverunt: Væ nobis! Sceptrum Iudæ ablatum est, necdum Messias advenit, filius ille Davidis. (l) Ad vos itaque Cives optimi! quot quot in Alma nostra Gryphica Literis, bonæque

(k) Gal: IV. 4. (l) Testimon: Talmud in Sanhedr:

næque menti operamini, mea sese nunc meritò vertit
 Oratio. Publico vos hortor, imo rogo, obsecro nomi-
 ne, advertite animum oculosque ad illum, quem *Jaco-
 bus* morti vicinus tot retrò seculis Spiritu prævidit, cum-
 que advenisse sciatis Mundi sospitatore præfinitò tem-
 pore, fide amplectimini hunc natum, Sceptroque ejus
 rectissimo (m) vos submitte, ne si indignetur, vestras
 res perdatis, cum exarserit vel minimum ipsius ira.
 Colite Eum his præcipue diebus, Nativitati ipsius an-
 tiquitus destinatis, semperque colite cum reverentia,
 & exultate cum tremore. (n) Nam infinità pollet Ma-
 jestate, & vocatur Filius Supremi, eique Dominus De-
 us thronum dedit Davidis, Patris ipsius, ut Jacobæorum
 domui regnaret æternum, regni que ipsius non esset
 unquam finis. (o) Illuxit nobis denuò Domini Domi-
 norum, Regumque hujus Natalis, Princeps Pacis ho-
 diè natus est, (p) qui sanguine suo pretiosissimo miseros
 nos Patri cœlesti reconciliavit, ereptosque è Diaboli fau-
 cibus in libertatem, quam per nostra perdidimus scele-
 ra, vindicavit. Paucis: adest dies lætitiæ, dies gratiæ, di-
 es salutis, dies quem non tantum Sol conditus, sed ip-
 se Solis Conditor, Gratiæ, Salutisque author, Sol justi-
 tiæ, læto Salutiferoque suo irradiat ortu. Agite ergo,
 ô Mei! celebrate festum hunc Salvatoris vestri Glori-
 osissimi diem non panegyrico mundano, non choreas
 ducendo, non compita viarum exornando, non oculos
 auresque pascendo, non mollibus vestimentis inceden-
 do, non comissionibus aut crapulis, quibus libido ex-
 citatur, indulgendo. (q) Celebrentur sic Principum hu-
 jus.

(m) Ps: XLV. 7. (n) Ps: II. 7. (o) Luc. I. 33. (p) Jes. IX. 6
 (q) Luc. XXI. 34.

jus mundi natales; at vos Christiani in spem Ecclesiæ,
Reique publicæ nati, hujus mundi hospites, & Cœlestis Ci-
vitatæ Cives estis, quibus nihil cum gaudiis hujus Se-
culi commune esse debet. Perpendite, quæso, diem
esse Luminarium, qui corda postulat illuminata, & pec-
catorum tenebras nebulasque dissipatas requirit; quid
enim luci cum tenebris commercii? Quare indulgeant
alii genio, litent Baccho Venerique, studeant saluberri-
mò hoc tempore Saturnalia illa revocare ex Orco, vos
sitis sobrii, jejuni castique, ut omnes intelligant, vestros
animos non terrenâ cum filiis mundi, sed cœlesti cum
Cœlitum cohorte lætitia repletos esse.

P. P.
GRYPHISWALDIÆ,
IPSIS SOLENNIBUS CHRISTI NATALITIIS
ANNO O. R. MDCCXXXVI.
SUB SIGILLO ACADEMIÆ.

